

За представяне пред ОС на 26.01.2009.

СЪСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ
НА РАЗВИТИЕТО НА ФИЛОСОФСКО-ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ
2005-2009 г.

Уважаеми колеги,

ФИФ е най-младият от факултетите в Пловдивския университет, създаден е през 2004 г. и в момента завършва първият мандат на първото факултетно ръководство.

Веднага ще заявя, че за изминалите 4 години ФИФ се разви и утвърди като едно от сериозните и авторитетни образователни и научни звена в Университета.

Няколко данни:

В момента във Факултета се извършва обучение по 6 специалности – философия, социология, история, археология, етнология и теология, две от които – археология и теология, са нови за университета. **Общият брой на приетите първокурсници тази година беше 196**; това е сравнително добър резултат и бележи положителна тенденция в сравнение със състоянието преди 4 години, когато приемахме 100 души и това беше недостатъчно да се осигури чрез постъпващите студентски субсидии необходимото финансово осигуряване. Искам още тук да отбележа, че засега, въпреки променящите се условия на “кандидатстудентския пазар”, специалностите от нашия факултет успешно запълват местата от отпуснатата държавна поръчка, при това входящият бал е доста висок (среден бал за факултета – 28,14). Разбира се, дължни сме да си даваме сметка за динамиката на процесите в тази сфера и за предстоящите няколко години на демографски обусловено по-ниско търсене на образователни услуги; затова се налага от сега да търсим начини да направим предлаганото от нас обучение по-атрактивно и привлекателно. (На 9.02. предстои заседание на АС, посветено изрично на предстоящата КСК, моля във връзка с това ръководителите на катедри да изготвят съответните предложения, свързани с балообразуването по специалности!)

Преподавателският състав на Факултета в момента включва 44 души. С цел кадрово окомплектоване на Факултета през периода 2004-2008 година бяха успешно проведени 22 конкурса за редовни преподаватели – 2 професори, 9 доценти, 11 асистенти. Средната възраст на преподавателския състав е сравнително висока – 48 г.; трябва да отбележим, че това донякъде се дължи и на установената практика асистентските конкурси да се реализират задължително с кандидати с докторска степен, което естествено изключва възможността да назначаваме истински млади хора.

Може да се каже, че по отношение на кадровото обезпечаване университетското ръководство досега винаги е откликвало на нуждите ни и благодарение на това в момента ФИФ има сравнително стабилна преподавателска структура с добри перспективи за бъдещо развитие.

През последните няколко месеца въпреки известни колебания и трудности се стигна до структурна реорганизация на Факултета и се оформиха 6 нови катедри – по Философия, по История на България, по Обща история и археология, по Критическа и приложна социология, по Социология на науката, технологиите и иновациите и по Етнология. Искам да се надявам, че по този начин се решиха някои от наболелите проблеми и се даде възможност за по-успешна организация на учебния и научно-изследователския процес.

Всички катедри, както и Факултетът като цяло, се обслужват от двама технически сътрудници, което е остро недостатъчно и затруднява организационното обезпечаване на работата ни.

Основна задача на Факултета е **организирането на учебния процес** по бакалавърските програми на шестте специалности.

През отчетния период наша главна цел беше организирането на процедурите за **програмната акредитация на специалностите**. Резултатите в момента са добри – **всичките 6 специалности получиха положителна оценка**. Разбира се, предстои да се съобразим с направените от съответните Експертни групи препоръки, така че да усъвършенстваме качеството на обучението във всички бакалавърски специалности. Особено много работа предстои по отношение на новата за Факултета специалност Теология, където критичните бележки на НАОА са най-сериозни. Тревожно е засега и това, че от магистърските програми към Факултета бяха предложени за акредитация само тези в професионално направление Социология, антропология и науки за културата.

Положителен аспект в нашата работа е обучението на докторанти. За изтеклите 4 години във Ф-та е осъществено обучение на рекорден за ПУ брой докторанти - 19, от тях 4 са отчислени с право на защита, 9 са успешно защитили докторските си работи. В обучението на докторантите ние виждаме не само важен ресурс за кадровото обезпечаване на собствените ни катедри, но и сериозен принос за свързването на образователния с научно-изследователския процес. Наша непосредствена **задача е акредитирането на магистърските програми и в останалите специалности, както и подготовката на докторантски програми**, което би дало възможност да осъществим “пълен цикъл” на обучението във всичките три образователни степени.

Една от водещите задачи, които си постави ФИФ още при основаването си, беше да завоюва и защити мястото си на **водещ научен център**, където изследванията се извършват в синхрон с обучението и студентите имат възможност да се включват непосредствено в научните търсения на преподавателите. Към Факултета функционират 4 научни центъра – ИКСИ, ЦАЕСИ, ЦНТИ, ЦФПЗ.

ИКСИ – 3 секции – Философска логика, Критическа теория и Рефлексивна социология; лаборатория “Практическа логика и етнометодология”. Проведени са над 50 изследвания – теоретични и емпирични, над 50 конференции, много от които международни

ЦЕАСИ – осигурява ресурси за изследователска и образователна дейност в областта на етнологията и другите социални и хуманитарни науки

ЦНТИ - реализира изследователските и учебни дейности в тясна връзка със съответния модул в бакалавърската програма по социология и с магистърската програма «Управление на изследователската дейност, иновациите и предприемачеството». Реализирани са два изследователски проекта към Фонд "Научни изследвания" при ПУ, от 2007 г. се работи по проект по 6-та рамкова програма на ЕС (Топологически подход към културната динамика, <http://www.atacd.net/>) и са подадени два нови проекта към Националния фонд за научни изследвания.

ЦФПЗ - Центърът по философия и психично здраве е част от Световната мрежа по философия и психиатрия и е първи по рода си в Източна Европа. Центърът е създаден съвместно с Балканската Академия по философия, психиатрия и психология и е в постоянен контакт със специалната група по философия в Кралския колеж на психиатрите (Великобритания), със Световната и Европейската психиатрични асоциации.

Научната работа на преподавателите във Факултета протича интензивно и успешно. Те са постоянни участници и организатори на национални и международни научни форуми, поддържат контакти с авторитетни наши и задгранични институти и научни средища. Приблизителният брой на надрегионалните научни срещи (конференции, семинари, конгреси), организирани и проведени от нас за последните 4 години, е 43.

Научните **публикации** на преподавателите от ФИФ са издавани в престижни наши и международни периодични издания. Разбира се, разпределението на научната активност между членовете на колектива е доста неравномерно. Все още има хора, които свеждат научната си продукция до и под изискуемия минимум. Така стигаме и до един друг постоянен проблем в нашата работа – **научното израстване на кадрите**. За изтеклия период то изглежда сравнително задоволително:

- Защитени дисертации – 8
- Приключили хабилитационни процедури – 5
- Повишавания в звание – 11 (един професор, един доцент, осем гл. ас. и един ст.ас.)

Все пак необходимо е да добавим, че в отделните катедри има неизползвани резерви в това отношение. Както дългогодишните главни асистенти (от които се очаква да разработят и представят докторати), така и главните асистенти – доктори (на които предстои хабилитация) могат да разчитат на цялостна подкрепа от катедрените, деканското и ректорското ръководства.

Международната дейност на ФИФ е интензивна и многопосочна. Това личи и от “географията” на нашите научни пътувания. По-голямата част от научноизследователските ни програми са с международно участие, нашите колеги са високо ценени и желани партньори и в образователни, и в научно-приложни проекти в цяла Европа. Ще ми бъде трудно да изброя научните и образователните институции, с които ние са намираме в постоянен контакт. Само за пример ще посоча, че през последната година от ФИФ са извършени 20 служебни командировки на преподаватели по различни международни проекти, за участие в международни конференции, за изнасяне на лекции, както и по Еразъм-обмен. Сключени са и функционират 14 билатерални договора за обмен на студенти и преподаватели. По данни от Отдела за международно сътрудничество по брой усвоени места за студентска и преподавателска мобилност ФИФ заема второто място в ПУ след Филологическия и наравно с ФИСН (по отношение на студентите) и с ФМИ (по отношение на преподавателите).

Друг важен аспект в нашата дейност е **извънаудиторната работа със студентите**. Специфична характеристика на обучението в преподаваните от нас специалности е необходимостта от практика и работа на терен. Такива практики се организират и провеждат всяко лято (археологически разкопки, теренна работа по етнология, стаж по етнометодология, практика по социология на науката и технологиите, по философия, литургическа практика). Това изисква от факултета значителен организационен и финансов ресурс. Трябва да заявя, че провеждането на практиките би било невъзможно, ако не разчитаме на помощта на външни спонсори-съорганизатори; отпусканите от университета **дневни на студентите в размер на 1 лев на ден и то само за тези, които не получават стипендии**, са откровено недостатъчни. Една от препоръките в оценяващия доклад на НАОА е, че “е нужна нова университетска стратегия във финансирането на студентските теренни изследвания, което да позволи увеличаване на съответния хорариум и разширяване на географския им обхват”. Във връзка с това ще отбележа подготвени съвместно с колегите от БФ на СУ проект за лятна практика за студентите в спец. Теология, който би им осигурил възможност за изключително полезна практическа подготовка под ръководството на специалисти от най-сериозните институции у нас.

Така стигаме до друга важна тема – **финансовото обезпечаване** на Факултета. При сега действащата система на субсидиране на факултетите нашият бюджет зависи от броя записани студенти, който е сравнително малък. Огромната част от тези пари се ползват за трудови възнаграждения на щатните и хоноруваните преподаватели и за осигуряване на учебния процес (преди всичко споменатите вече летни практики). Очевидно е, че оставащите на разположение средства са недостатъчни, за да осигурим луксозни условия за преподаване и научни изследвания. Въпреки значителното подобряване на материалната база (преди всичко благодарение на функциониращите магистърски програми и научните проекти на преподавателите, както и на направените дарения от социологически агенции, с които работят колегите от социологическите катедри), продължават да са на дневен ред някои важни **нерешени проблеми**:

- Недостатъчен брой помещения (в момента катедрите по Философия и по Етнология са поместени в една стая с две работни места, а останалите катедри имат по една стая, понякога за десетина души); очевидно е, че това не са условия за научна работа.
- Факултетът не разполага с необходимото помещение за библиотека и с щат за специалист, който да я обслужва; събраните от различни задгранични институции дарения, ценни монографии и периодични издания (над 450 екземпляра), стоят в кашони и не могат да се ползват нито от колегите, нито от студентите; опитите за решаване на проблема засега срещат непреодолими трудности;
- Перманентен е проблемът за поддръжката и актуализацията на информацията в специализирания web-site на Факултета; предвидената в проекта максимална свобода на достъп на преподавателите за съжаление не се оказа подходящ начин да осигурим поне актуалност на CV-тата и актуалните новини, а и студентите не са свикнали да търсят и намират необходимата им информация по този начин;
- Абсолютно недостатъчен е броят на техническите сътрудници към Факултета и това, както вече споменах, сериозно затруднява работата ни.

- И наред с „материалните“, един по-скоро същностен проблем – не мисля, че използваме в достатъчна степен възможностите за съвместна научна работа, които при своеобразното и уникално за българските условия съчетание на научни направления би могло и би трябвало да ни превърне във водещ център на интердисциплинарни изследвания в хуманитарната област.

Независимо от отчетените трудности и несъвършенства, може да се обобщи, че за изминалите първи четири години от създаването си ФИФ направи успешно първите си стъпки и успя да се конституира като пълноценно звено в академичната структура на Пловдивския университет. Да се надяваме, че в следващите години с усилията на всички ни започнатото ще продължи и ние ще превърнем ФИФ в място, където не само работим за прехраната си. Нека това да бъде място, където намираме среда за творческа изява и група съмишленици, с които можем да реализираме в максимална степен още неизползваните си ресурси в полза на по-доброто обучение на студентите и на бъдещите ни научни постижения.

Изготвил отчета: доц. д-р М. Шнитер